

и се проникнахъ отъ най искренно съболѣзновение. Ето нация, надарена съ мъжественни и благородни качества, при всичко това, тя се намира при послѣдне издихание!

Историята ни разказва за паданието и погибванието на царствата; но азъ никога не разбирахъ добръ точния смисълъ на тѣзи думи. Въ цѣла Европа ний намираме доказателства за чудно и всеобщо прѣуспѣвание и ни се струва, че у народитѣ въ това трѣбва да се изражава тѣхния естественъ рѣстъ. Въ Келнъ, на рейнскитѣ брѣгове, въ Бюрбургъ, и особено въ Виена, азъ видѣхъ възникване на нови булеварди, цѣли квартали изящни и закжтани кжщи, а тѣй сжщо всевъзможни общественни паметници, които сж погълнали милиони въ съучастие съ най усвѣршенствованнитѣ искусства; такива сж тамошнитѣ църкви, музеи, университети, театри, институти, дворци и парламенти; а въ тая величественна столица, за която мислятъ, че тя нѣкога ще стане центръ на цивилизования миръ, азъ намирамъ, — срѣдъ всеобщето осиромашавание, което еднакво е заловило както частнитѣ лица, тѣй и управляющитѣ, — паметниците на древността въ разрушение; кжщитѣ въ развалини; хората умиратъ отъ гладъ, и запустяване, подобно на онова, което се съглежда и въ турскитѣ провинции.

Па въ какво се заключаватъ причинитѣ за прѣуспѣвание и падание на господарствата? Ето единствения въпросъ, който трѣбва да се яви прѣдъ всѣкий единъ историкъ и да поиска своето разрѣшение.

Азъ влизамъ въ Цариградъ по желѣзния пжтъ, който отъ Еди-куле до Централната желѣзно-пжтна станция, на брѣга на Златния Рогъ, — прѣсича града на пространство осемъ километра и отива край старитѣ стѣни на града, основитѣ на които сж въ морето. И отъ двѣтѣ страни на града се виждатъ само разсипани и на полвинъ развалени кжщи. По тоя дълъгъ желѣзенъ пжтъ сж развалени стотини живѣлица; компанията заплатила за тѣхъ, но господарството, което е отчуждило тѣзи имущества, както казватъ, не дало нищо на тѣхнитѣ притежа-